KAMUNIKAT.org

РАСЬЛІ́НЫ — ROŚLINY

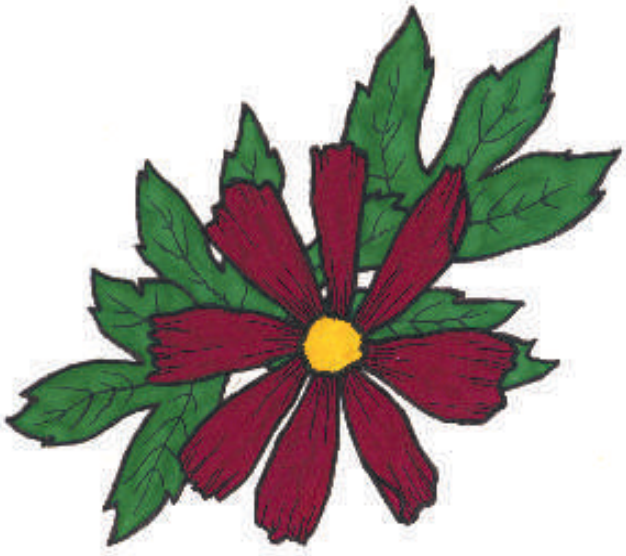

кра́ска / кве́тка — kwiat

107

A: **расьлі́на — roślina**
1. **зёлка** — 1. **ziółko**
2. **зе́льле** — 2. **ziele**
зёлкі — zioła / ziółka
заварыць зёлак — naparzyć ziół
піць зёлкі — pić zioła

B: 1. **зе́лень — zieleń**
2. **зеляні́на**

Зе́льня — Zielarnia

C: **трава́ — trawa**

108

A: 1. **кве́тка — kwiat**
2. **цьвет**
я́блыневы цьвет — kwiat jabłoni
ве́рас у самы́м цьве́це — wrzosy w pełnym rozkwicie

kraska — сіваваронка

цьвет наву́кі — kwiat nauki
3. **квет**
чырвоная кве́тка ма́ку / чырвоны квет ма́ку — czerwony kwiat maku
садовая кве́тка — kwiat ogrodowy
водар кве́так — woń kwiatów
дары́ць кве́ткі — darować kwiaty
4. **кра́ска**
лясна́я кра́ска — kwiat leśny

сіваваронка — kraska

B: 1. **кве́цень — kwiecie**
2. **кве́цьце**
Чаромха абсы́паная бе́лай кве́ценьню / бе́лым кве́цьцем. — Czeremcha obsypana białym kwieciem.

красавік — kwiecień

Kwiecień — plecień,
Bo przeplata
Trochę zimy, trochę lata.

Красавік ішоў сялом,
Грэў прасторы ла́скаю,
Дзе махне́ ён рукавом —
Луг сьмяе́цца **кра́скамі**.

C: **суквецьце — kwiatostan**

109

1. **пупы́шка — pączek**
Лопаюцца пупы́шкі. — Pączki pękają.
2. **бутон**
бутон ру́жы — pączek róży
3. **пончык**
салодкія пончыкі — słodkie pączki
1. **бутон — pąk**
2. **пупы́шка**

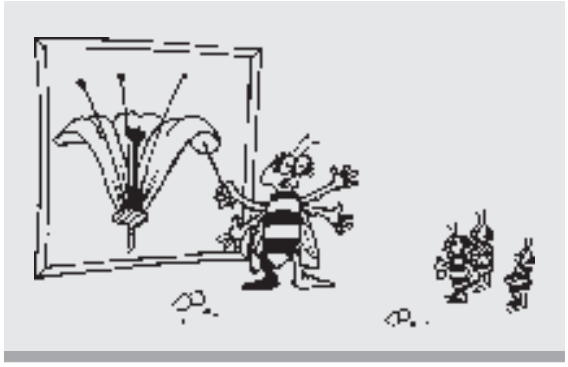

110

1. **пялёстак — płatek**
пялёсткі рамонку — płatki rumianku
2. **шматок**
■ **Пайшло як па ма́сьле. — ■ Poszło jak z płatka.**
3. **лу́стачка**
кроіць сыр тонкімі лу́стачкамі — kroić ser na cienkie płatki / plasterki
4. **хлапя́к**
хлапякі́ сьне́гу — płatki śniegu
1. **слупок — słupek**
2. *(бат.)* **пладні́к / таўка́чык**
тычы́нка — pręcik
пылок — pyłek

111

1. **квітне́ць — kwitnąć**
2. **цьвісьці́**
3. **красава́ць / расаваць**
Квітне́юць на лу́зе кра́скі. / Цьвіту́ць на лу́зе кра́скі. / Красу́юць на лу́зе кве́ткі. — Kwitną kwiaty na łące.

112

А: **зародак — zalążek**
Зародкі пасьля́ апыле́ньня ператвара́юцца ў насе́ньне. — Zalążki po zapyleniu przekształcają się w nasiona.
за́вязь — zalążnia
насе́ньне — nasiono / nasiona *(l. mn.)*
се́мя — siemię

В: **раса́да — rozsada**
па́растак — kiełek
Расьлі́ны пуска́юць па́расткі. — Rośliny wypuszczają kiełki.

С: **рунь — ruń**

113

А: **прарасьці́ — zakiełkować**

В: **заруне́ць — *porosnąć runią***
заруне́лае поле — porośnięte runią pole
утраве́ць — *porosnąć trawą*
зазелянéць — zazielenić się

С: **азеляні́ць — zazielenić**

114

расьці́ — rosnąć

> Drzewo rośnie, rośnie, rośnie,
> Aż wyrośnie nad zarośle.

вы́расьці — wyrosnąć
зарасьці́ — zarosnąć
Дарога зарасла́ травою. — Trawa zarosła drogę / Droga zarosła trawą.
зарослы твар — zarośnięta twarz
1. **за́расьці — zarośle**
2. **за́расьнік**
схава́цца ў за́расьцях / за́расьніку — ukryć się w zaroślach

115

ліст — 1. **liść**
чаранок лістá — ogonek liściowy
2. **list**
заказны́ ліст — list polecony
рэкамэндацы́йны ліст — list referencyjny
а́ркуш — arkusz
ліст / а́ркуш папе́ры — arkusz papieru
ліcток — kartka
1. **улётка — ulotka**
2. **лістоўка**
лі́сьце / лісьцё — liście
зялёнае лі́сьце / лісьцё — zielone liście
лістота — listowie

116

лістоўны — liściasty
лістоўныя лясы́ — lasy liściaste

117

лістапа́д — 1. **listopad**
Сёньня пе́ршага лістапа́да. — Dzisiaj jest pierwszy listopada.
2. ***opadanie liści***
Ра́на пачаўся сёлета лістапа́д. — Tego roku wcześnie zaczęły opadać liście.

Wyrosło w lesie drzewo potężne[1],
Twarde, wysmukłe i niebosiężne.
[1]*магу́тнае*

Raz przyszli drwale[2], drzewo zrąbali,
Bardzo się przy tym naharowali...
[2]*дрывасе́кі*

118

A: **дрэ́ва — drzewo**

B: 1. **драўні́на — drewno**
2. **пале́на**

C: **корань** — 1. **korzeń**
■ **вы́разаць пад корань —**
■ **wyciąć w pień**
2. **rdzeń**
корань слова — rdzeń wyrazu
стры́жань — rdzeń
стры́жань камля́ — rdzeń pnia
карэ́ньчык — korzonek
карэ́ньне — *(zbiorowe pojęcie)* **korzenie**

D: **пень — pień**
Лес сьсе́клі, тырча́лі толькі пні́. — Las ścięto, sterczały tylko pnie / pniaki.
1. **каме́ль — pień**
2. **ствол**
гонкі каме́ль таполі — wysmukły pień topoli
3. **пчалі́ная калода**
ствол — 1. **pień**
бе́лыя ствалы́ бяроз — białe brzozowe pnie
2. **szyb**
ствол шахты — szyb kopalniany

lufa — 1. **ствол** 2. **ру́ля**
lufa karabinu — ствол / ру́ля карабі́ну

корч — karcz

E: **сук** — 1. **sęk**
2. **konar**
сучок — sęczek
галі́на — gałąź
зялёныя галі́ны — zielone gałęzie
галі́нка — gałązka
вершалі́на — wierzchołek

119

сукава́ты — sękaty
карана́сты — *mający olbrzymie korzenie*
карана́сты дуб
каржакава́ты — krępy
каржакава́ты мужы́к — krępy chłop

120

укараніцца — ukorzenić się

121

прасе́ка — poręba
карчовішча — karczowisko

122

A: **las — лес**
gaj — гай
zagajnik — пералёсак
bór — бор
puszcza — пу́шча
knieja — гушча́р
ostęp — чашчоба

B: **matecznik** — 1. **лясны́я не́тры / лясна́я не́тра**
2. **ма́тачнік**
3. **гадава́льнік**
4. ***каморка для пчалі́най ма́тки***

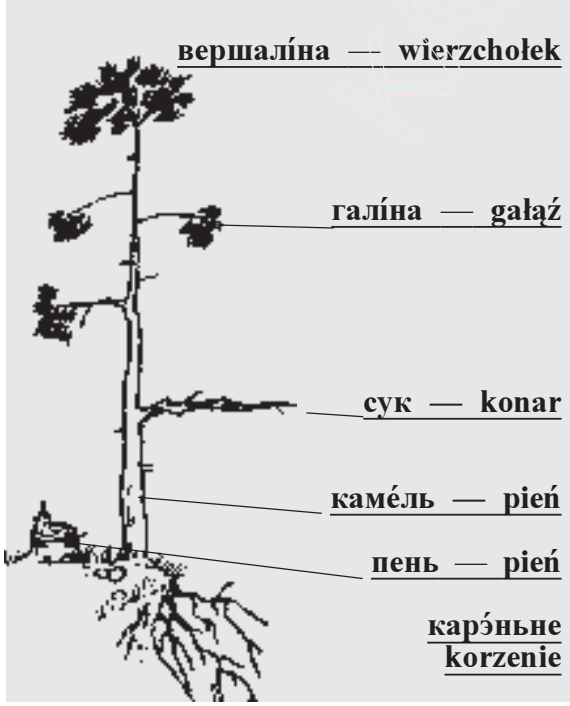

Усё, што было, і ўсё, што ча́сам сьні́цца,
Забу́ду ў ле́се, дзе, як той капёж,
Як споры дожджык, аблята́е гліца,
І шум яе пары́вісты, як дождж.
Зноў бранзаве́юць шы́шкі на яліна́х,
Зноў восень у бярэ́зьніках ляжы́ць...

Сястра́ мая́ бяздольная, асіна,
Апошняю лістотай не дрыжы́.
Лістоты ма́ла, але трэ́ба ве́рыць
Ў жыцьцё, каха́ньне і ў вясны́ піры́,
Пачу́ўшы на́ват ме́рны гук сяке́ры
У пасіве́лым восеньскім бары́.

1. **młodnik — маладня́к**
młodnik chwojowy — хваёвы маладня́к
2. ***młode pokolenie ludzi lub zwierząt***
Падрастае бойкі маладня́к.

c: **tajga — тайга́**
dżungla — джу́нглі

123
шы́шка — szyszka
(і)гліца — igliwie
густа́я іглі́ца — gęsta warstwa igliwia

124
sośnina — 1. **сасьня́к**
2. **сасоньнік**
3. ***сасновая драўні́на***
4. ***галі́нкі сасны́***
хвоя — choina / sosna
стромкая хвоя — wyniosła choina
хвойнік — choina
прадзіра́цца праз густы́ хвойнік — przedzierać sie przez gęstą choinę
е́лка — świerk
1. **яліна — choinka**
яліна, упрыгожаная бліскаўкамі — choinka ustrojona świecidełkami
2. **сасонка** *ці іншае хваёвае дрэ́ўца*
chojniak — хвайня́к
świerczyna — 1. **е́льнік**
2. **яліна**
jedlina — 1. **пі́хта**
2. **пі́хтавы лес**

125
dębina — дубня́к
1. ***kij dębowy* — дубі́на**
2. *(przen.)* **głupiec**
dąbrowa — дуброва
dąb — дуб
malować coś na dąb — пафарбава́ць не́шта пад дуб

126
olszyna — 1. **але́шнік**
2. **але́шына**
osiczyna — асі́ньнік

127
brzezina — 1. **бярэ́зіна**
2. **бярэ́зьнік**
brzeźniak — беразьня́к

128
brzoza — бяроза

sok brzozowy — бярозавік

■ **даць бярозавай ка́шы /**
■ **накарміць бярозавай ка́шай — wychłostać**

129
osika — асі́на
olcha — вольха / але́шына
jarzębina — арабі́на / рабі́на
aronia — чарнаплодная рабі́на
klon — клён
***sok klonowy* — кляновік**

ZGADNIJ! АДГАДАЙ!

■ **даць ду́ба — umrzeć**

Віса вісі́ць, а хода ходзіць.
żołądź — жолуд
zielone żołędzie — зялёныя жалуды́

Хвошча[1], хвошча дождж,
Воўк схава́ўся ў хвошч.
Хвост[2] пад хвашчом,
А сам пад дажджом.
[1]*хваста́ць — bić*
[2]*хвост — ogon, chwast*

КОЦІКІ

Сонца гне вясёлы сук,
Сьпе́е,
Бы́ццам я́блык.
Я за па́зухай нясу́
Коцікаў азя́блых.
Кожны коцік во такі́,
Мя́ккі і ня дра́пкі.
Коцікі-вербавічкі́,
Пакажы́це
Ла́пкі.

topola — таполя
lipa — лі́па
kasztan — каштáн
grab — граб
buk — бук

130

wierzba — вярба́
wierzba płacząca — ні́цая вярба́
wierzbina — вярбі́на
wiklina — 1. **вербалоз**
2. **вербалозіна**
1. **kotka** *(wierzby)* — **коцік** *(вярбы́)*
2. **bazia**
Włożyć bukiet bazi do wazonu. —
Паста́віць буке́т коцікаў у ва́зу.

131

A: **krzew / krzak — куст**
krzewina — 1. **кустоўе**
2. **хмызьня́к**

B: **gąszcze — гушчэ́ча**
gęstwa — гу́шча
gęstwina — гушчыня́
kępa — 1. **ку́піна**
2. **ку́па** *(дрэ́ваў, хмызьняку́)*

C: **żywopłot — жываплот**

132

sitowie — сітнёг
szuwary — за́расьнікі *(аéру / чароту / трысьнягу́)*
tatarak — аéр
trzcina — 1. **трысьнёг**
trzcina cukrowa — цукровы трысьнёг
2. **чарот**
osoka — асака́
ostnica — 1. **кавы́ль**
2. **быльнёг**
3. **чарнобыль**

133

róża — ру́жа
głóg — 1. **глог**
2. **шыпшы́на**

О Белару́сь, мая́ шыпшы́на,
зялёны ліст, чырвоны цьвет!
У вéтры дзі́кім не загі́неш,
чарнобылем не зарасьцéш.

1. **bez — бэз**
2. **lilak**
Lilak kwitnie nie tylko liliowo, ale i biało. —
Бэз цьвіцé ня толькі
лілейнымі, алé й бéлымі квéткамі.
kalina — калі́на
jawor — я́вар
jaśmin — язьмі́н
wrzos — вéрас
czeremcha — чаромха

134

wilcze łyko — воўчае лы́ка
wilcza jagoda — воўчыя я́гады
skrzyp — хвошч

Zgadnij! Адгада́й!

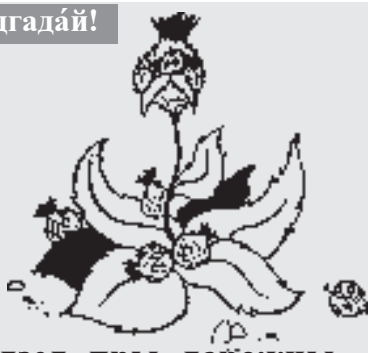

Стаі́ць дзед пры дарожцы,
усім чапля́е па брошцы.

łopuch / łopian — 1. **лопух**
2. **дзядоўнік**
3. **дзед**

135

я́гада — jagoda
малі́ны — maliny
ажы́ны — jeżyny
парэ́чкі — porzeczka
чорныя парэ́чкі — czarna porzeczka
чырвоныя парэ́чкі — czerwona porzeczka
агрэ́ст — agrest
брусьні́цы — borówki / brusznice
чарні́цы — borówka czernica / czarne jagody
суні́цы — poziomki
дурні́цы — borówka bagienna
журавіны — żurawiny

пайсьці́ ў грыбы́ / пайсьці́ па грыбы́

pójść na grzyby

— Лісі́чкі-лісі́чкі,
Вы — мае сястры́чкі?
А можа — дочкі?
Дзе ж ва́шы хі́трыя вочкі?
Скажы́це, прашу́ вас, галу́бкі,
Дзе хвост ваш, дзе вострыя зу́бкі?

136
грыб — grzyb

> ■ **pójść na grzyby — быць нікуды́ ня ва́ртым, звольненым, вы́пхнутым адне́куль**
> Skończyło się na tym, że jej poradzono, aby sobie **poszła na grzyby**, gdyż z jej nauki nic nie będzie.

ядомы грыб / добры грыб — grzyb jadalny
неядомы грыб — grzyb niejadalny
атру́тны грыб — grzyb trujący
wargi 1. **вусны**
2. **грыбы́** *(pogardliwie)*
У ноч глядзя́ць, і ча́мкаюць **грыба́мі**,
І ду́маюць, што з ча́сам праглыну́ць.

137
згрыбе́ць — zgrzybieć

138
грыбні́ца — grzybnia
месца, дзе расту́ць грыбы́ —
grzybowisko

139
грыбны́ — 1. **grzybowy**
грыбны́ суп — zupa grzybowa
2. **grzybny**
грыбное ме́сца — grzybne miejsce

140
***збор грыбоў* — grzybobranie**
грыбні́к — grzybiarz

141
1. **grzyb prawdziwy — баравік**
2. **borowik**
3. **prawdziwek**
1. **koźlarz czerwony** — 1. **падасі́навік**
2. **чырвонагаловік**
1. **koźlarz** — 1. **падбярозавік**
2. **ба́бка**
zajączek — махавік
maślak — масьля́к
sitarz — рашэ́тнік
smardz — смаршчок
1. **kurka — лісі́чка / лісі́ца**
(гл. разьдзе́л "Жывёльны сьвет")
2. **pieprznik**
wełnianka / mleczaj — ваўня́нка
mleczaj rydz — ры́жык
mleczarz — бе́лы грузд
krowiak — кабы́лка
1. **gołąbek — сыраеж́ка**
2. **surojadka**
opieńka — апе́нька
1. **gąska żółta — зялёнка**
2. **zielonka**
1. **gąska siwa — падзялёнка**
2. **siwuszka**
1. **gąsówka — фіяле́тавая радоўка**
2. **kania**
czubajka — парасонік
pieczarka — 1. **пячу́рыца**
2. **шампіньён**
1. **purchawka** — 1. **порхаўка**
2. **цыга́нскі грыб**

142
grzyb niejadalny / psi grzyb — пага́ны грыб / пага́нка
muchomor — мухамор
muchomor jadowity — бле́дная пага́нка / пага́нка

Zgadnij! Адгада́й! **Powiedzcie, gdzie można zdobyć**

Gąskę, co nie gęga wcale,

Kurkę, która się nie rusza

I **zajączki** w kapeluszach?

(W lesie, to są grzyby)

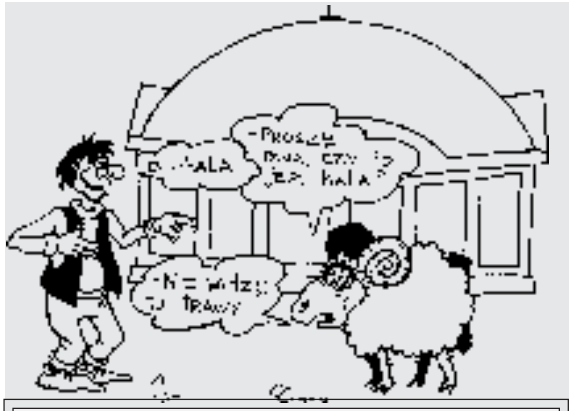

высакагорны луг у Карпáтах — **połonina / hala**

hala — *вялíкае крытае памяшкáньне*

143

A: 1. **балота — bagno**
грáзкае непралáзнае балота — grzązkie, nie do przebycia bagno
2. **бáгна**
хлюпáсткая бáгна — chlupkie bagno
3. **багýн**
куст багунý — krzew bagna
1. **гразь — błoto**
грáзі па калéна — błota po kolana
абхлíпацца грaзёю — zachlapać się błotem
■ **як грáзі — bardzo dużo**
2. **балота**
палéскія балоты — Błota Poleskie

B: **твань — moczary**
дрыгвá — 1. **trzęsawisko**
2. **mokradło**
■ **чортава вока — oparzelisko**

C: 1. **ціна — muł**
2. **глей**
3. **мул** (жывёліна)
1. **тарфянішча — torfowisko**
2. **тарфянік**

D: **імшáра** — ***mszyste bagno***
імшáнік — ***ocieplone zimowisko dla pszczół***

144

рáска — rzęsa
мох — mech
імхом парасло — mchem porosło

145

A: **луг — łąka**
1. **сенакос** — 1. **błonie** *(мн.л.)*
2. **сенажáць** — 2. **sianokosy**
поплаў — łęg

B: 1. **пáша — pastwisko**
2. **папáс**
корм *(для жывёлы)* — **pasza**
вы́ган — wygon

C: 1. **мурав́а — murawa**
2. **мурог**
зялёны мурог — zielona murawa

146

паля́на — polana

1. **дзёран — darń / darnina**
2. **дзірвáн**

147

удзірванéлы — ***zarośnięty trawą***
удзірванéлы курган́ векавéчны

148

A: 1. **сенакос — sianokosy**
2. **касьбá**
3. **касавíца**

B: **касéц — kosiarz**
Касі́, касá, пакýль расá.
Расá далоў — касцы́ дамоў.

C: **касíлка — kosiarka**

149

сéна — siano

грэ́бці сéна — grabić siano

звозіць сéна — sprzątać siano
■ **вы́йсьці сухíм з вады́ — ■ wykręcić się sianem**
салома — słoma
саломка — słomka

150

саламя́ны — słomiany
саламя́ны капялю́ш — słomiany kapelusz

151

першацьвéт — pierwiosnek
пралéска — 1. fiołek
2. przylaszczka
сон-травá — sasanka
эдэльвáйс — szarotka
канвáлія / лáндыш — konwalia
незабýдка — niezapominajka
вятрáнка — zawilec

касá — kosa

касá — warkocz

касá — mierzeja

брáтка — bratek
клю́чык — kluczyk
Przyszła wiosna do lasku
Z **kluczykami** przy pasku.
A te klucze pachnące
Można znaleźć na łące.

152
1. **курасьлéп — jaskier**
2. **лотаць**
званочак — dzwonek
рамонак — rumianek

1. **васілёк** — 1. **bławatek**
2. **валошка** — 2. **chaber**
хáбар — łapówka

павой — powój
трыпýтнік — babka lekarska

153
крапівá — pokrzywa
Апёкся крапівой. — Poparzył się pokrzywami.
палы́н — piołun
блёкат — blekot
■ **Вярзé, нібы́ блёкату аб'éўся. —**
■ **Plecie, niby objadł się blekotu.**

154
лілéя — lilia
гарлáчык — 1. **lilia**
2. **grzybień**
касáч — kosaciec / irys

Дадому, госьцейкі, дадому!
Паéлі конікі салому
І каля́ ты́ну **крапівý**,
І каля́ сáду расáду.

Zgadnij! Адгадáй!

(курасьлéп)

Днём і ноччу кýркі
Гуля́юць у жмýркі[1].
[1]*w ciuciubabkę*

Нáват пéвень асьлéп,
Бо зацьвíў .....

тульпáн — tulipan
1. **нарцы́с** — 1. **narcyz**
2. **жоўты нарцы́с** — 2. **żonkil**
гіяцы́нт — hiacynt
півоня — peonia / piwonia
мáльва — malwa
флёкс — floks
маргары́тка — stokrotka
аксамíтка — aksamitka
пэтýнія — petunia
вяргíня — georginia
хрызантэ́ма — chryzantema / złocień
áстра — 1. **aster**
2. **gwiazdosz**
гвазьдзíк — goździk

155
а: 1. **ogród — сад**
2. **sad**
ogród botaniczny — батанíчны сад
в: 1. **ogród warzywny — (а)гарод**
2. **warzywnik**

Сьцéнамі атýлены,
Шкоднікам на злосьць,
Пад акном бабýліным
Дзíўны горад ёсьць.
На зімý руйнýецца
Ён, нібы ў вайнý,
Нáнава будýецца
Кожную вяснý.
Не адзін выростае
Знакамíты род.
З вýліцамі простымі
Горад — **агарод**.

ogródek — 1. **(а)гародчык**
2. **палісáднік**
с: **park — парк**
1. **skwer — гаёк / сквэр**
2. **zieleniec**

156
działka — 1. **дзяля́нка**
2. **лéцішча**
3. **грáдка**
grzęda — 1. **градá**
grzęda fasoli — градá фасолі
grzęda skalna — скалíстая градá

2. **се́дала** *(у кура́тніку)*
● **Daj kurze grzędę, ona: wyżej siędę.** — ● **Ня дай Бог сьвіньні́ рог, а мужыку́ па́нства.**
grządka — гра́дка
klomb — клю́мба
1. **kwietnik — кве́тнік**
2. **rabata**
trawnik — 1. **тра́ўнік**
2. **газон**

157
1. **szklarnia** — 1. **парні́к**
2. **inspekt**
3. **cieplarnia** — 2. **цяпліца**
oranżeria — аранжарэ́я

158
doniczka — 1. **вазонны гаршчок**
2. **вазон**
kwiaty w doniczce — кве́ткі ў вазоне
kwiaty doniczkowe — вазонныя кве́ткі
wazon — ва́за
wazon kwiatów — ва́за кве́так

159
A: **owoc** — 1. **плод**
owoc miłości — плод каха́ньня
■ **owoc zakazany —**
■ **забаронены плод**
2. **садавіна́**
świeże owoce — сьве́жыя пляды́ / сьве́жая садавіна́
B: **grono** — 1. **гронка**
2. **кола** *(людзе́й)*
grono nauczycieli — кола наста́ўнікаў
kiść — гронка
kiść jarzębiny — гронка рабіны

160

161
drzewo owocowe — пладовае дрэ́ва

162
A: **jabłoń — я́блыня**
jabłonka — я́блынька
B: **jabłko — я́блык**
■ **gałka oczna —** ■ **вочны я́блык**
jabłuszko — я́блычак
■ **trafić w jabłuszko —** ■ **пацэ́ліць у я́блычак**
reneta — ранэ́т
antonówka — антонаўка
C: **jabłkowy — я́блычны**

163
jabłecznik — сы́дар

164
wiśnia — ві́шня

165
wiśniowy — вішнёвы

166
wiśniówka — вішнёўка

167
grusza — (i)гру́ша *(у зн. "дрэва")*
rozłożysta grusza — раскі́дзістая гру́ша
gruszka — (i)гру́ша *(плод)* / **(i)гру́шка**
słodka gruszka — салодкая гру́ша / гру́шка

168
gruszkowy — гру́шавы
gruszkowy kompot — гру́шавы ўзвар
gruszkowaty — грушападобны / грушава́ты
gruszkowata głowa — грушападобная / грушава́тая галава́

169
śliwa — сьлі́ва *(у зн. "дрэва")*
śliwka — сьлі́ўка *(памянша́льнае ад "сьлі́ва")*
2. **сьлі́ва** *(у зн. "плод")*
śliwka suszona — чарнасьлі́віна
śliwki suszone — чарнасьлі́ў

170
śliwkowy — сьлівовы

171
1. **morela — абрыкос**
2. **morelka**
morele suszone — курага́

172
morelowy — абрыкосавы

173
brzoskwinia — пэ́рсік

174
brzoskwiniowy — пэ́рсікавы

■ **Ni gruszki, ni pietruszki**
■ **Ні рэ́дзька ні са́ла**

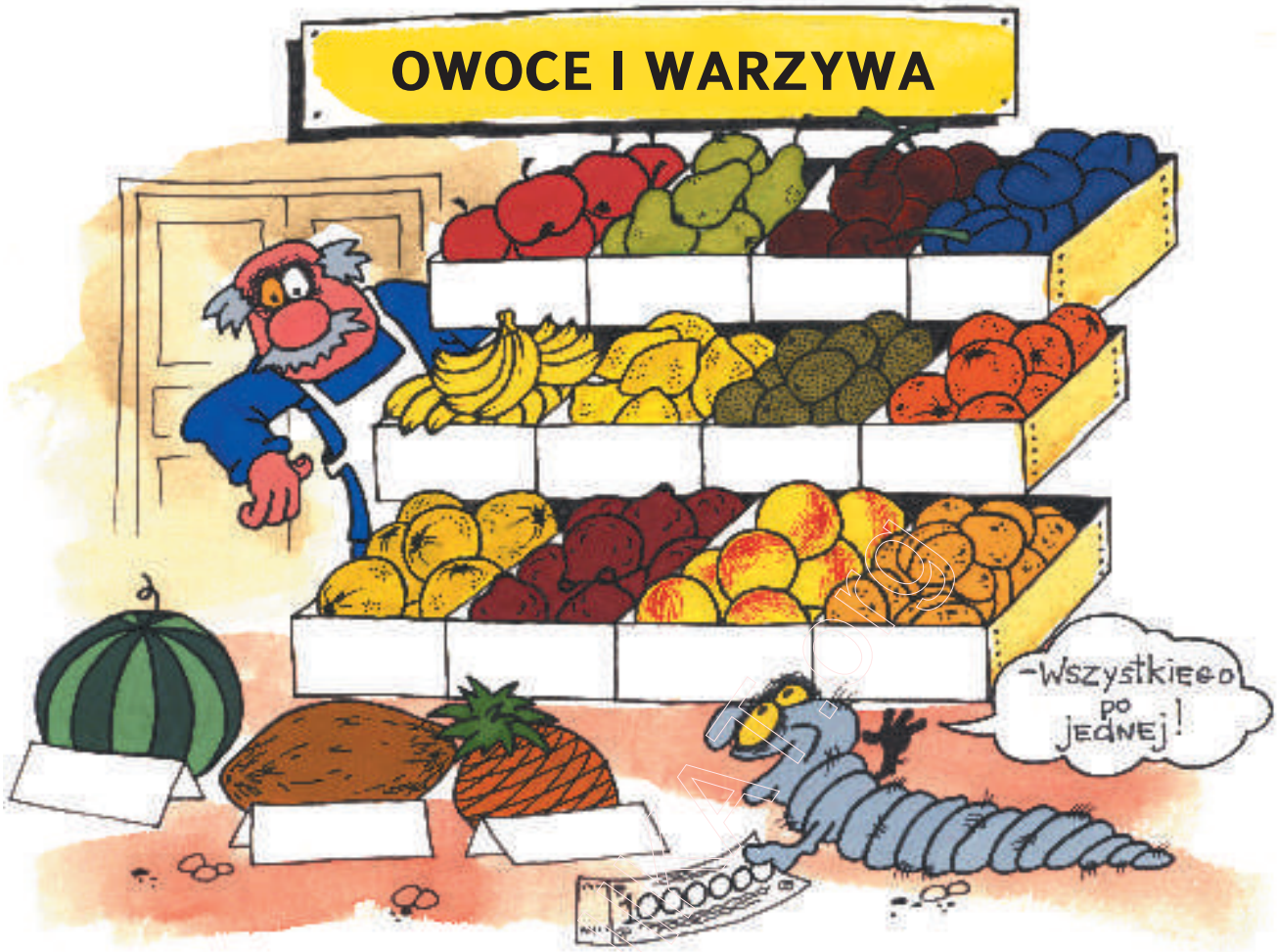

175

winogrona — вінагра́д
dojrzałe winogrona — сьпе́лы вінагра́д
rodzynki — разы́нкі
winna latorośl — вінагра́дная лаза́
wino — 1. **віно**
czerwone wino — чырвонае віно
2. **вінагра́дная лаза́ / вінагра́д**
sadzić / uprawiać wino — садзі́ць / вырошчваць вінагра́д / вінагра́дную лазу́
3. **ві́ны** *(масьць у ка́ртах)*
winnica — вінагра́днік

176

cytrus — цы́трус
cytryna — цытры́на / лімо́н
pomarańcza — апэльсі́н
1. **mandarynka — мандары́н**
smaczne mandarynki — сма́чныя мандары́ны
2. **mandaryn**
chytry chiński mandaryn — хі́тры кіта́йскі мандары́н
grejpfrut — грэйпфру́т

177

granat — 1. **грана́т** *(ка́мень і плод)*
zjeść granat — зьесьці грана́т
2. **сінь, сіні колер**
granat nieba — сінь нябёсаў
3. **грана́та**
przeciwpancerny granat — процітáнкавая грана́та
granatowiec — **грана́т** *(дрэ́ва грана́ту)*
granatowieć — **сіне́ць**
W oddaleniu granatowiał las. — У аддале́ньні сіне́ў лес.

178

granatowy — **1. грана́тавы**
granatowa bransoletka — грана́тавы бранзале́т
2. **сі́ні**
granatowy garnitur — сі́ні гарні́тур

179

granatnik — **гранатамёт**

180

banan — **бана́н**
ananas — **анана́с**
papaja — **папа́я**
mango — **ма́нга**
kiwi — **кі́ві**
daktyl — 1. **фі́нік**
2. **да́ктыль** *(вершава́ны па́мер)*
1. **daktylowiec** — **фі́нікавая па́льма**
2. **palma daktylowa**

Wędrowali bardzo długo
W wielkiej i serdecznej zgodzie,
Aż ujrzeli białe miasto
W **daktylowych palm** ogrodzie.

181

arbuz — **кавýн**

W owocarni arbuz leży
I złośliwie pestki szczerzy.
Zamknij buzię, arbuzie!

dynia / bania — **гарбýз**
melon — **ды́ня**

182

ORZECH — (Г)АРЭ́Х

laskowy — **лясны́**
kokosowy — **какосавы**
ziemny — **земляны́**
włoski — **грэ́цкі / валоскі**

łupać orzechy — лупі́ць / калоць арэ́хі

● **Сма́чны жа́бе гарэ́х, ды зубоў няма́.**

WARZYWA

Położyła kucharka na stole
kartofle,
buraki,
marchewkę,
fasolę,
kapustę,
pietruszkę,
selery
i groch.

Och!
Zaczęły się kłótnie,
Kłócą się okrutnie,
Kto z nich większy
A kto mniejszy,
Kto ładniejszy,
Kto zgrabniejszy:
Kartofle?
Buraki?
Marchewka?
Fasola?
Kapusta?
Pietruszka?
Selery
czy groch?

Ach!
Nakrzyczały się że strach.
Wzięła kucharka —
Nożem ciach!
Pokrajała, posiekała:
kartofle,
buraki,
marchewkę,
fasolę,
kapustę,
pietruszkę,
selery
i groch —

I DO GARNKA!

183
orzechowy — арэ́хавы

184
jądro — ядро
skorupa — 1. шкарлу́піна
2. шкарлупі́ньне

185
1. **warzywa — (а)гародніна**
2. **jarzyny**
nowalijka — *пе́ршая, ра́ньняя гародніна* / **навіна́**

186
A: **strąk — струк**
kaczan — кача́н
kolba — ката́х *(кукуру́зы)*
bulwa — 1. клу́бень
2. тапіна́мбур
główka — галоўка
B: **nać / natka — 1. бацьві́ньне**
2. наці́на
3. ця́ўнік
nać / natka pietruszki — наці́на пятру́шкі
nać / natka marchewki — бацьві́ньне морквы
***nać kartoflana* — бульбоўнік**
botwina / *nać buraczana* — бура́чнік
***nać rzodkwi* — радзькоўнік**

187
A: **włoszczyzna — 1. *гародніна, ужыва́ная як прыпра́ва***
2. *італья́нская мова*
Piękną włoszczyzną. — Прыгожая італьянская мова.

B: **pietruszka — пятру́шка**
seler — сэльдэрэ́й / сале́ра
koper — кроп
kminek — кмен
C: **cebula — 1. цыбу́ля**
2. цыбу́ліна
cebulka — 1. цыбу́лька
2. цыбу́лінка
szczypiorek — 1. *пёркі цыбу́лі, часнику́*
2. зялёная цыбу́ля
dymka — сявок
por — парэ́й
czosnek — часны́к
z czosnkiem — з часныком
D: **marchew — морква**
marchewka — моркаўка

188
sałata — сала́та
rzodkiew — рэ́дзька
rzodkiewka — рады́ска
ogórek — (а)гурок
kwaszony / kiszony ogórek — кі́слы / ква́шаны агурок / гурок
kiszeniak — квашонік
pomidor — памідор
papryka — пе́рац

189
1. **groch — 1. гарох**
2. **peluszka — 2. *палявы́ гарох***
strąk grochu — струк гароху
grochy — гарохі
suknia w grochy — суке́нка ў гарохі
■ **groch o ścianę — ■ гарохам аб сьце́нку**
1. **bób — боб**
2. **bober**

■ **zadać komuś bobu — ■ зада́ць не́каму гароху / пе́рцу**
przejść ciężką próbę, przetrwać na granicy wytrzymałości — ■ **жале́знага бобу зьесьці**

fasola — фасоля
soja — соя
kukurydza — кукуру́за

190
kukurydziany — кукуру́зны

191
1. **kapusta — капу́ста**
kiszona kapusta — ква́шаная капу́ста
2. **kapuśniak** *(zupa z kapusty)*
brukselka — *брусэ́льская капу́ста*
kalafior — *кветачковая капу́ста*
brokuła — браколі
karczoch — артышок

192
kapuściany — капу́сны

193
A: **ziemiopłody — караняплоды**
B: **ziemniaki / kartofle — бу́льба**

Zgadnij! Адгада́й!

Між агурка́мі, бурака́мі —
Каза́ зь зялёнымі рага́мі.

■ **kartofle w mundurkach —**
■ **бульба ў мундзіро́х**
kartofle piure — бульбяное пюрэ
kartofelek — бу́льбінка
młode kartofelki — маладáя бу́льба

C: **burak — бура́к**
buraki cukrowe — цукровыя бураки́
buraki pastewne — кармавы́я бураки́
zupa buraczkowa — бураки́

D: **rzepa — рэ́па**
brukiew — бру́чка

194
1. **ziemniaczany — бульбяны́**
mąka ziemniaczana — бульбяны́ крухма́л
2. **kartoflany — бульбяны́**
1. **zupa kartoflana — булён**
2. **bulion**

195
buraczany — бура́чны
liście buraczane — бура́чныя лісты́
buraczkowy — бурачковы
buraczkowy kolor — бурачковы колер
burakowy — бураковы

196
A: **pole — поле**
puste pola — голыя палі́
w polu — у полі
łany — гоні
łany żyta — жытнёвыя гоні
1. **poletko — пале́так**
2. **pole**
pole oziminy — азі́мы пале́так
niwa — ні́ва
zagon — 1. загон
zagon lnu — загон лёну
2. *(саст.)* **набе́г**
zagony tatarskie — тата́рскія набе́гі

B: **kartoflisko — бульбя́нішча**
1. **rżysko — (і)ржы́шча**
2. **ściernisko**
nieużytki — няўдобіца

C: **odłóg — аблог / аблога**
oblężenie — аблога
Ziemia leży odłogiem. — Зямля́ ляжы́ць аблогам / аблогаю.
oblężenie miasta — аблога горада

ugór — папа́р

D: **rola — ральля́**
bruzda — баразна́

E: **miedza — 1. мяжа́**
2. **узьме́жак**
przystanąć na miedzy — спыні́цца на ўзьме́жку
3. **узьме́жжа**
na miedzy — на мяжы́ / на ўзьме́жку / на ўзьме́жжы
polna miedza — палява́я мяжа́ / узьме́жак / узьме́жжа поля / паляві́ ўзьме́жак

granica — мяжа́
granica państwowa — дзяржа́ўная мяжа́
na granicy rozpaczy — на мяжы́ роспачы

197
A: **gospodarstwo — гаспада́рка**
1. **gospodarstwo rolne — се́льская гаспада́рка**
2. **rolnictwo**

B: **kołchoz — калга́с**
1. **pegieer — саўга́с**
2. **sowchoz**

C: **plantacja — плянта́цыя**
ferma — фэ́рма
rancho / ranczo — ра́нча
fazenda — фазэ́нда

198
A: **gleba — гле́ба**
grunt — грунт

B: **czarnoziem — чарназём**
szaroziem — шэразём
glina — гліна
1. **piasek — пясок**
2. **piach**

199
A: 1. **апрацоўваць — uprawiać**
апрацоўваць зямлю — uprawiać rolę
2. **вырошчваць**
вырошчваць бу́льбу — uprawiać kartofle
3. **займа́цца**
займа́цца спортам — uprawiać sport

B: **ара́ць — orać**

ару́ — orzę арэ́ш — orzesz арэ́ — orze ару́ць — orzą

баранава́ць — bronować
се́яць — siać

се́ю — sieję ён се́яў — siał

садзі́ць — sadzić

саджу́ — sadzę са́дзіш — sadzisz

угнойваць — nawozić
паліва́ць — polewać
палоць — pleć / plewić

палю́ — pielę полеш — pielesz палі́ — piel палоў — pełł палолі — pełli

■ **умалотны год — urodzajne lato**

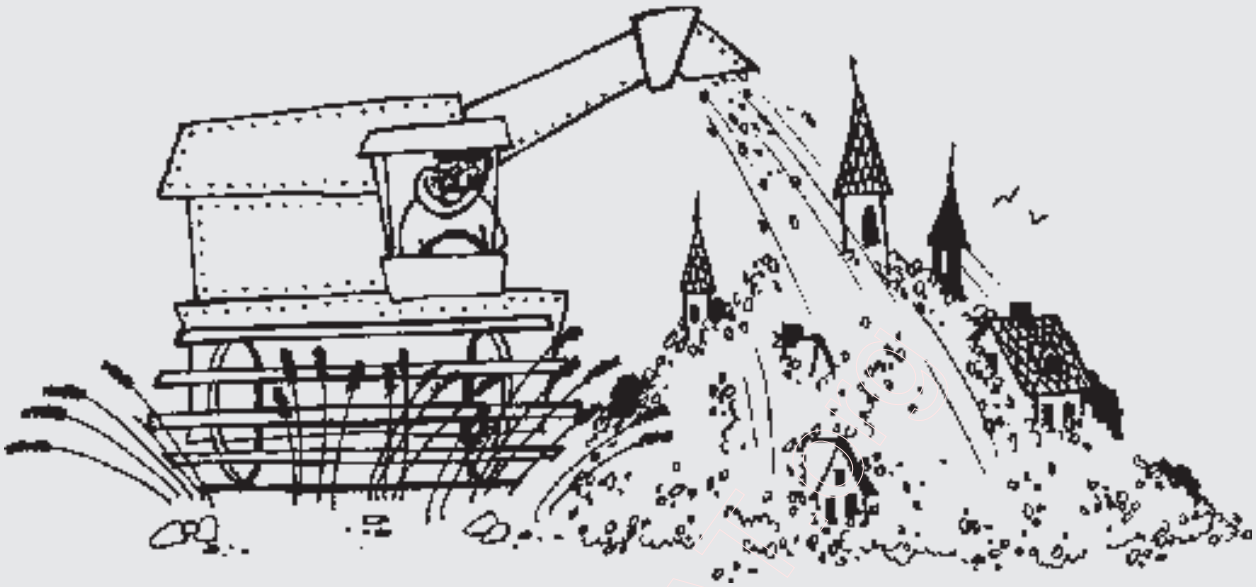

C: **зьбіра́ць — zbierać**
зьбіра́ць плён — zbierać plony
прыбіра́ць — sprzątać
зьбіра́ць збажыну́ — sprzątać zboże
прыбіра́ць у пакоі — sprzątać w pokoju
жаць — żąć

жну — żnę
жнеш — żniesz
жні — żnij
жаў — żął
жа́ла — żęła
зжа́ты — żęty

малаці́ць — młócić
малоць — mleć
малоць збожжа на муку́ — mleć zboże na mąkę

200

A: 1. **апрацоўка — uprawa**
апрацоўка зямлі́ — uprawa roli
2. **вырошчваньне**
вырошчваньне буракоў — uprawa buraków

B: **ворыва — orka** *(гл. разьдзе́л "Жывёльны сьвет")*
сяўба́ — 1. siew
2. siejba
3. zasiew
праполваньне — wypielenie

C: **жніво — żniwa**

D: **зажы́нкі — *uroczyste obchody początku żniw***
дажы́нкі — dożynki

201

плён — plon
ураджа́й — plony / urodzaj
умалот — omłot

202

ураджа́йнасьць — urodzajność
1. **урадлі́васьць — żyzność**
2. **бага́цьце**
пло́днасьць — płodność

203

A: 1. **селяні́н — rolnik**
2. **земляроб**

B: 1. **мужы́к — chłop**
2. **селяні́н**
3. **хлопец**
неблагі́ хлопец — niezły chłop
сяля́нства — chłopstwo

C: **ара́ты / рата́й — oracz**
1. **сяве́ц — siewca**
2. **се́йбіт**
жнец — żniwiarz

D: 1. **агароднік — ogrodnik**
2. **садоўнік**

204

A: **ziarno — зе́рне**
ziarnko — зе́рнейка
ziarenko — зярня́тка

B: **granulka — гра́нула**

> 1. ***jedno ziarenko, nasionko* — ка́ліва**
> ка́ліва ма́ку
> 2. ***jedna roślinka, źdźbło***
> ка́ліва лёну
> 3. ***malutka dawka czegokolwiek***
> Chociaż by troszeczkę szczęścia! — Хоць бы ка́ліўца шча́сьця!

205

jary — 1. **яравы́**
2. **я́ры**

● **Stary, ale jary**

jarka — ярына́
ozimy — азі́мы
ozimina — азі́міна

206

zboże — 1. **збожжа**
2. **збажына́**
pszenica — пшані́ца
żyto — жы́та
jęczmień — ячме́нь
owies — авёс
ryż — рыс
proso — проса
gryka — грэ́чка
len — лён

207

chwasty — пустазе́льле
zielsko — зе́льле
kąkol — куколь

208

żytni — 1. **жы́тні**
2. **жытнёвы**

chleb żytni — жы́тні / жытнёвы хлеб

pszeniczny — пшані́чны
jęczmienny — ячме́нны
owsiany — аўся́ны
ryżowy — ры́савы

> **gryczany** — 1. **грэ́цкі**
>
> kasza gryczana — грэцкая каша
> **grecki — грэ́цкі**
> orzech włoski — грэцкі (г)арэх

lniany — (і)льня́ны

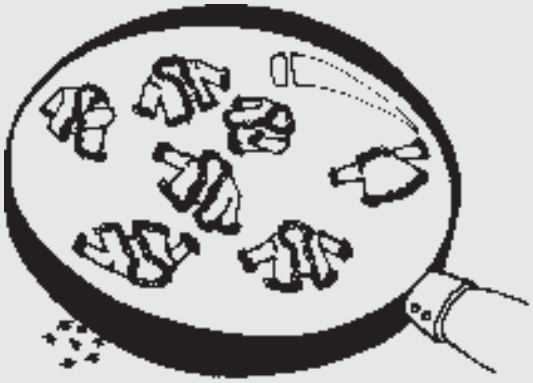

● **I w Paryżu nie zrobią z owsa ryżu.**